

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Anarhizem.

Zopet je pretresla črna vest ves omikani svet in napolnila srca z grozo. To pot je prišlo kruto poročilo iz daljne Amerike, čez širni ocean, prišlo je iz slobodne republike, kateri je predsedoval Mac Kinley, sedaj žrtev anarhističnega napada. Severnoameriška unija, ponosna na uspehe svoje delotvorne moči, svoje premišljene, dalekozročne carinske politike, je po morilnih strelah na provzročitelja teh uspehov navdana z grozo. Anarhizem si je poiskal novo žrtev. Po Carno-tu francoskem predsedniku, naši cesarici Elizabeti, laškem kralju Humbertu, je prišel na vrsto predsednik Združenih držav, ki je pripuščal anarhistom slobodno bivanje na ameriškem ozemlju.

V Evropi so ukrenili že davno najostrejša naredba zoper anarhizem, kakor zoper sekto, najnevarnejšo človeški družbi, ki hoče čisto preokreniti sedanjí svetovni red, spraviti iz sveta vse vladarje in ustvariti na svetu popolno anarhijo, kjer ni zakonov, ni družabnega reda, sploh, kjer je dovoljeno vse. Da je to nekaj nenaravnega, nekaj nemogočega, tega anarhisti ne pomislijo, ker so sploh pristaši anarhizma ljudje naglo razburljive, žive fantazije, ki se ne da voditi po razumu in zdravi pameti. Razumljivo je, da se je anarhistično gibanje razširilo največ tam, kjer se druží revščina in neizobrazba z močno, a nejasno voljo in energijo; največ pri stašev anarhizma so dale svetu doslej južne dežele, pred vsem one, kjer je šolska izobrazba pomanjkljiva.

Ko so začeli pri nas v Evropi tako ostro postopati z anarhisti, zlasti zadnja tri leta, po umoru naše cesarice, se je mnogo anarhistov izselilo v Ameriko, tako, da je njihovo število tam naraslo na 100.000. V Pattersonu obstoja cela občina te napoln blazne sekte, in evropski policisti, ki posvečujejo posebno pozornost anarhistom, so vedeli že pred tedni pripovedovati, da vlada v Pattersonu posebna živahnost; bili so gotovi, da se kujejo novi naklepi v anarhi-

stičnem taboru. Ali splošno se je mislilo, da so ti načrti v zvezi s starim delom sveta, in v Ameriki so se zadovoljili samo z nadzorovanjem anarhistov v Pattersonu. Mnenje, da je anarhizem naperjen samo zoper vladarje evropske, je zdaj padlo, in tudi v Združenih državah so zdaj prišli do prepričanja, da je čas, energično nastopiti zoper to razbojniško druhal. Dosedaj so se branili, da bi sklenili mednarodno zvezo, kako bi čim izdatnejše stregli in čimprej udušili to nevarno gibanje, a zdaj so dobili za to plačilo. Redili so gada na svojih prsih; in drago jih je veljalo spoznanje, kako pogubna je anarhistična propaganda.

Brezobzirna vojna je napovedana anarhistom zdaj tudi v Ameriki. Postopali bodo baje s soudeleženci zarote prav tako ostro kakor z glavnim krivcem, t. j. morilcem. Nastopili bodo v prvi vrsti zoper družbo v Pattersonu in Clevelandu; v tem mestu obstoja tudi že dolgo anarhistično društvo, katerega namen je, razširati anarhistične nauke, ščuvati delavce k socialnemu upor in pripravljati gibanje, katero bi odstranilo na silovit način vse zastopnike zakona.

Policija je dognala, da je med napadalcem na Mac Kinleya in clevelandskimi anarhisti obstojala zveza; obsodba se bode morala glasiti, da so vsi oni, kateri so bili deležni protipostavne zarote, v isti meri krivi, kakor izvršitelj sklepa, storjenega od zarote.

Zopet drugi pa so mnenja, da bode ostrejša in energičnejša postopanje zoper anarhiste imelo slabe posledice, češ, da je možno sicer omejiti anarhizem, ali iztrebiti ga ni več mogoče. Če stopiš gadu na rep, se razsrđi in seka s strupenim zobom okrog sebe, kamor zadene, in tako bode tudi z anarhisti. Razljučeni se bodo skušali maščevati še hujše nad svojimi sovražniki.

Anarhistično gibanje provzroča dandanes vladarjem veliko skrbí in preglavice. Nikjer si niso v svesti svojega življenja, in to oni, ki vladajo in zapovedujejo. Razumljivo je torej, da bi radi uničili to gibanje. Ali ne s kaznimi, ne z ostrimi naredbami, temveč s človekoljubnimi

deli bi se jim to velike poprej posrečilo. Na mestu, da bi zidali vojašnice, naj bi stavili šole, mestu, da si nabavljajo morilno orožje, naj bi skrbeli za blaginjo človeštva, in potem bi ponehal tudi anarhizem. V kolikor se pa da presoditi dandanes, še ne pridemo kmalu do tako temeljite preosnove; zato bodo tudi še zanaprej strašili anarhisti, in kronane glave se bodo še dalje tresle pred njim.

Žaljenje hrvatskega naroda.

Kar se je pred štirinajstimi dnevi zgodilo v Rimu, to se ne bi smelo dogoditi v nijedni pravni državi. Ako je rimska stolica potrebovala dokazov, da pod današnjo italijansko vlado niso varni cerkveni zavodi, da ni zajamčena varnost duhovnikov, ta dokaz je bil podan pred dvema tedni, ko je tolpa izrodov najhujše vrste, na devši si ime Dalmatinci, ob belem dnevu udrila v hrvatski zavod sv. Jeronima in ga zasedla. S početka nismo imeli namena obširnejše se baviti s tem dogodkom, ker smo mislili, da bo vso stvar hitro uredila in poravnala italijanska vlada, ter da ostane dogodek brez posledic. Ali temu ni bilo tako.

Italijanska vlada ne le, da ni ugodila pravici ter kaznovala dalmatinskih tolovajev, temveč še celo sama zavlada vso zadevo. Zato je opravičeno mnenje, da je italijanska vlada sama uprizorila vso stvar, z namenom polastiti se zavoda in njegovega imetja. Ni si skoro mogoče misliti, da bi si napadniki sami drznili pred očmi policije vlomiti v tuj zavod in ga razbojniški zasesti! To sledi tudi iz tega, da so poslali brzojavni pozdrav italijanskemu kralju in da so pozneje iskali pomoči pri vseh mogočih uradih. Očividno je bilo, da jim je želela vlada pomoči, ali ni imela prilike, da bi opravičila svoje posredovanje. Pozneje je poverjenik laške vlade celo zahteval ključke od blagajne v zavodu od rektorja, in ker mu jih ta ni hotel izročiti, je grozil, da razbije blagajno.

LISTEK.

Lavantinska dolina.

(Spisal J.)

V kratkih potezah opisati hočem dolino, ki se po pravici imenuje kras dežele koroške in ki je za nas Slovence važnosti, kajti tam so bivali naši pradedje, dokler se niso potopili v valovih germanskih. Dasiravno se še v spodnji lavantinski dolini nahajajo oaze Slovencev, vendar je ista v svoji celoti nemška. Dolina, ki se pričinja pri Labodu, ter jo prehodiš v osmih urah, je najširja pri St. Pavlu in Wolfsbergu, namreč dve uri hoda. Plodonosna je jako, ker jo pretaka razen Labode še več potokov. Tukaj najdeš najlepše njive in travnike, mnogo sadu-nosnikov z najboljšim sadjem — saj znan je kot špeci-jaliteta tamošnji jabolčnik — ter obilo na selbin z jako prijaznim prebivalstvom. Isto se odlikuje po zdravi in čvrsti postavi, akoravno je i kretinizem razširjen. Narodna noša, ki pa ni posebno prikupljiva in praktična, je v poje-

manju. Dolina napravi na potnika po svoji lepoti tak utis, da ga ne zabi več, dokaz temu, vedno naraščujoče se število letoviščarjev. Tudi prideditlji letošnjega nadaljevalnega tečaja za učitelje imeli so nemara ta smoter pred očmi, kajti Wolfsberg je k temu kakor nalašč pripraven. — Ne samo že radi miru, kojega najdemo v manjšem mestu, in ki je za duševno delo neobhodno potreben, nudi okolica tudi dokaj razvedrila v najlepših izletih. Tu so hribi s cerkvami, ne daleč so vršaci, ki se odlikujejo po svojem alpskem značaju. Najti je tudi več zgodovinsko važnih samostanov, cerkvá, gradov, razun tega precejšnjo industrijo, rudokope itd. Pa tudi naravoslovce najde tukaj tvarin za svoje študije v izobilju.

Cela dolina se lahko prepotuje po železnici. Prva znamenitejša postaja je v St. Pavlu. Trg ima prijazno lego; tam je znamenit benediktinski samostan ter javna višja gimnazija, na stanjena v velikem modernem poslopiju. V bližini nudi holm s cerkvico sv. Janeza in sv. Jožefa lep razgled po dolini.

Sv. Andrej je mestice, ki je za nas važno radi tega, ker je stoloval tam kot zadnji škof nepozabni naš Slomšek. V nekdanji škofovi palači nastanjeni so sedaj jezuitje.

Najznamenitejši kraj cele doline je Wolfsberg, mesto z nad 4000 prebivalci. Isto leži na zahodnem vznožju Koralpe ter se odlikuje po prijetnem in zdravem ozračju vsled mnogih smrekovih gozdov, ki so v bližini. — Mesto je zelo pripravno za letoviščarje ter kot središče za različne izlete v okolico. Tukaj je tudi več tovarn. Znamenit je grad nad mestom, vendar je vstop prepovedan. — Na južni strani na gozdnatem griču je lep mavzolej bivšega grajščaka. Okolica sama pa nudi toliko lepih izletov, kakršnih prav težko najdemo drugod. Omeniti hočem samo nekatere:

Preblau, na severni strani z znano zdravilno kopeljo. Kraj je uprav idiličen.

Št. Lenart je tretje mesto v dolini ter ima več tovarn, ki obdelujejo železno-rudo.

Najlepši izlet je na Koralpo (2141 m). Brez nevarnosti se pride na isto, ker se lahko po-

S tem je priklopila afera do vrhunca, in rektor se je obrnil do avstrijskega poslanika v Rimu za pomoč, in sporočil vso zadevo zunanjemu avstrijskemu ministrstvu. Tako je prišla vsa stvar v diplomatske roke. Na posredovanje Goluchowskega se je slednjič doseglo, da so se morali napadaleci odstraniti iz zavoda, in vladni poverjenik ni več zahteval od rektorja, da mu izroči ključ.

Vendar ta začasni uspeh ni ustavil diplomatske akcije, in do danes to vprašanje še ni rešeno. Zdi se, kakor bi lažka vlada iskala povoda, da pride z našo vlado do razpora; to kaže vse njeno ponašanje pri tej zadevi. In italijanski kralj sam se je živo razveselil, ko je sprejel brzojavko napadnikov, dalmatinskih irredentistov, ter govoril o njih s pravim navdušenjem.

Da se je dogodilo kaj podobnega v Turčiji, takoj bi letele brzojavke na vse strani ter povdarjale, kako Turčija ni sposobna jamčiti za varnost imetka, da četa hajdukov provaljuje v tuje hiše. Lahko je uvideti, kako nizko moralno vrednost ima država, ki noče varovati tujega imetja, ali, ki se ga hoče celo sama na krivičen način polastiti.

Da hrvaški narod ni ostal hladen pri toliki razžalitvi in krivici, prizadejani mu od strani Lahov, je umevno. Od vseh strani hrvaške domovine prihajajo glasovi, ki protestirajo zoper oni tolovajski napad na hrvaški zavod in na hrvaško imetje. V Zagrebu samem se je vršila velikanska skupščina, pri kateri je bilo navzočih okrog 10.000 oseb. Hrvatski narod se je tu zopet združil v navdušeni bratski slogi, da prosvetuje proti žaljenju hrvaškega imena v Rimu od sinov onega naroda, ki se baha s svojo tisočletno kulturo. Na shodu je govoril prvi dr. Mazzura, in sicer o pravici, ki jo ima hrvaški narod do zavoda sv. Jeronima. Z mnogimi zgodovinskimi podatki je dokazal, da so zavod ustanovili edino le Hrvati, ter da je bil isti ustanovljen za vse Hrvate.

Narod hrvaški se je na dostojen način zavzel za svojo čast ter pokazal, da si ne da prav od nikogar kratiti svojih pravic. Nasprotno pa je avstrijska vlada vnovič dokazala, kako malo sposobnosti ima, varovati svoje podanike tujega nasilstva, in potemtakem tudi lasten ugled.

Način, kakor so postopali laški oficiojni krogi v tej zadevi, dela dogodek nečutenim, tako, da bi moral prisiliti našo državo, ako ima v sebi le še iskrico samoljubja, da vzame stvar od najresnejše strani. To že ni več žaljenje, to je naravnost zaničevanje. Da se je to zgodilo kaki drugi državi, pa bodi katerikoli, bilo bi to povod vojni. Vedenje Turčije nasproti Franciji v znani zadevi radi obrežja v Carigradu ni niti z daleka tako žaljivo, kakor je bilo postopanje oficiojnih laških krogov v tem slučaju. Tu sta bila živo zadeta čast in ugled naše države. A kakor da bi na Dunaju ne imeli nobenega pojma o varovanju svojega ugleda.

Žaljenje prizadeto hrvaškemu imenu, pa zadene živo tudi nas Slovence; in zato bi se

krepča v planinski koči. Odtod se bode tudi napeljala zdrava pitna voda v mesto.

H koncu preidemo še k prej omenjenemu učiteljskemu tečaju v Wolfsbergu. Zbranih bilo je nad 250 avstrijskih učiteljev v svrhu nadaljnje naobrazbi. Ker se v Avstriji učitelji ne morejo pohajati na univerze, kakor je to v nekaterih nemških deželah, ustanovili so si sami učiteljsko univerzo, kakor lahko imenujemo ta tečaj. Bil je to prvi poskus v Avstriji, in ki se je obnesel kar najsijajneje. Iz Dunaja prišlo je sedem vseučilišnih profesorjev, ki so predavali v dveh oddelkih. Prvi oddelak — v katerega je zabajala večja polovica slušateljev — obsegal je sledeče predmete: zgodovino, zemljepis, nemško literaturo in higijeno; drugi oddelak pa fiziko, botaniko, kemijo in higijeno.

Predavanja bila so v mestni hiši in v telovadnici meščanske šole. Popoldan bili so poučni izleti.

Največ poslušalcev bilo je iz Češkega in Moravskega, najmanj iz bližnjih kronovin. Uzrok temu dejstvu je med drugim ta, da so dobivali

morali pokazati solidarnost s Hrvati, ki so naši sosede in bratje po duhu in jeziku.

Kako se bode to vprašanje razvzlozilo, in kakšne posledice bode imelo, se še ne more reči. Ako vlada še na svetu pravica, mora se rešiti v prilog Hrvatom.

Celjske in štajarske novice.

(Osebnost.) G. Josip Reisner, ki je poučeval edno leto tudi v Celju, je imenovan suplantom na državni gimnaziji v VIII. okraju na Dunaju.

(Na slovensko-nemškem gimnaziju v Celju) napravilo je sprejemni izpit in bilo sprejetih 67 učencev. Na celnem zavodu pa je 167 dečkov. Vprašanje je, kako bodo izhajale učne moči, pet učiteljev, pri tolikem številu učencev. Letos zmanjšal se je status profesorjev za enega, ker na mesto prof. dr. Trtnika, še niso poslali nikogar. Čudne razmere!

(Delavsko podporno društvo v Celju) vabi vse svoje redne in podporne člane k občnemu zboru, ki se vrši dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. Ker se na dan 7. t. m. sklicani občni zbor ni mogel vršiti, zborovalo se bode v nedeljo ob vsakem številu članov.

(Nemški „Partaitag“) za Spodnje Štajarsko se bode menda vršil dne 6. oktobra t. l. in sicer najbrže v Celju; udeležili se ga bodo vsi štajarski poslanci, ki so pristali nemške ljudske stranke. Dr. Derschatta bo razpravljal o vseh dogodkih, ki so se zvršili zadnji čas na političnem polju. Razpravljalo se bo tudi o gospodarskih vprašanjih.

(Nemško upanje.) „Vahtarca“ je prinesla zadnjič enkrat v podlistku visokobornega pisano odo „Deutsche Hoffnung“, v kateri razklada nekov jezdec kruljevega pegaža, pod šifro M(ayer?) svoje srčne, tihe želje. V duhu vidi ta poet, katerega pa, žal, ni poljubila muza na pesniško čelo, po zelenih hribih Spodnještajarske nemške božje hiše, vidi vihanje luteranskih zastav in čuje luteranske pšmi, ki jih prepeva spodnještajarsko ljudstvo v nemškem materinem (?) jeziku — Srčno pomilujmo tega krivega preroka radi njegove blazne domišljivosti. Hen, Heu!

(Poplave.) Po Spodnjem Štajarskem je povodenj napravila dne 16. in 17. t. m. mnogo škoda. Drava je narasla za tri metre in prestopila na mnogih krajih strugo. Istotako so druge reke in potoki prestopili bregove. Vlaki so imeli večkrat zamude, ker so bile proge na mnogih mestih pod vodo tako n. pr. med Št. Jurjem in Storam. Med Pesnico in Mariborom pa se je udrla plaz, valed česar so imeli vlaki štiri ure zamude.

(V kopališče Doberno) pri Celju je do dne 2. t. m. prišlo 639 strank s 1180 osebami.

(Železnični promet) za blago je radi zrušenja nekega nasipa na progi med Velenjem in Zg. Doličami ustavljen na negotov čas. Potniki morajo na kraju nezgode izstopiti iz vozov.

(Slov. kmečko društvo za šmarski okraj) priredi v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri popold. javen društveni shod na Ponikvi v gostilni g.

češki učitelji v to svrhu razne ustanove, kakor deželne, okrajne in društvene, česar seveda mi vajeni nismo, saj se še celo pri nas nadaljni učiteljevi naobrazbi kar najhuje nasprotuje, če tudi to ne stane druge piškavega groša.

Zbrano učitelstvo bilo je od mestnega za stopa in meščanstva prijazno sprejeto; razbiš vihrale so zastave. Ako se bodo takile tečaji vsako leto in v različnih krajih prirejali — kakor se je tudi sklenilo — nadejati se je najlepšega moralnega uspeha. Prepriča se pa i vsakdo, da je možno le z lastno močjo in vztrajnostjo doseči smoter, za katerim učitelstvo stremi — po večji naobrazbi, nasproten dokaz pa je to i istim neprijateljem našim, ki vedno trde, da učitelstvo le po materijalnem izboljšanju svojega — seveda bornega — položaja stremi. Če še omenim, da je vladala najlepša edinost med zbranim učitelstvom mnogojezične Avstrije, po vedal sem najvažnejše podatke iz letošnjega svojega izleta v Lavantinski dolini.

Franceta Podgorškega. Na dnevnem redu so strokovna predavanja o umnem gospodarstvu ter razprave o političnem položaju, posebno z ozirom na bodoče deželnozborske volitve. K obilni udeležbi se vabi najvljudneje.

(Savinske planine) so ob zadnjem deževnem vremenu dobile belo snežno odejo, ki sega globoko doli proti vzhodu.

(Preč. g. ptujski prošt Jož. Fleck) je še neki vedno naročnik zloglasne in duhovenstvu tako sovražne „Pettauer Zeitung“. Ako je to res, se vendar naj kdo gane in omenjenega gospoda malo „poštiriha“. To bi nam že bilo odveč. — Pričakujemo odločnega pojasnila.

(Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptuj) bode imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. v gostilni g. Blaža Vindiš na Štukih ob 4. uri popoldne z raznovrstnim sporedom. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

(Poštna vest.) Z dneva 1. avgusta t. l. obstoji v Jurovcih, pošta Št. Vid pri Ptuj, poštni nabiralnik, iz katerega pobirajo vsaki dan pisma, in ki je v zvezi s poštnim uradom v Št. Vidu pri Ptuj.

(Letno poročilo Franc. Jožefove ljudske šole v Ljutomeru) izkazuje, da je v šolskem letu 1900/1901 obiskovalo šolo 307 dečkov in 305 deklic, torej 612 otrok. Prav dober napredek koncem leta jih je dobilo 75. Na deški in dekliški šoli je delovalo 10 učnih moči. Prihodnje šolsko leto se začne dne 4. novembra.

(Razpisana služba.) Na državni gimnaziji v Mariboru je razpisana učiteljska služba za klasično filologijo s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Službo je nastopiti začetkom drugega pololetja letošnjega šolskega leta. Prošnje je oddati do 15. novembra štaj. deželnemu šolskemu svetu.

(„Südmark“ na Štajarskem) ima letos 81 podružnic. Vseh podružnic ima to germansko društvo 191 ter približno 25.000 članov.

(Letina na Spodnjem Štajarskem) je po obilnem zadnjem deževju močno prizadeta; največ je trpelo grozdje, ki je poprej kazalo tako lepo, a je zdaj vse razpokano in nagnjito.

(Zalaganje za vojaštvo.) Dne 10. oktobra t. l. se bode v vojaški oskrbovalnici v Mariboru javno posvetovalo in dogovarjalo radi zanesljive nabave kruha, ozir. ovsa za vojaške magacine v Celju in Slov. Bistrici; istotako se bode dogovarjalo radi zanesljivega preskrbovanja kruha za postajo Ptuj v tamošnjem mestnem uradu. Dotični razglasi, kakor vsi pogoji se lahko pregledajo pri vseh vojaških oskrbovalnicah tretjega vojaškega oddelka, nadalje pri okrajni gosposki in pri poljedelskih deželnih društvih. Razglasi se lahko dobijo na zahtevo po pošti od vseh vojaških oskrbovalnic tega oddelka. Tiskane pogoje odločitve vendar se morajo plačati po osem vinarjev za tiskano polo.

(Bismarckov trg) je hotelo imeti neko vsenemško društvo v Mürrzuschlugu; a občinski očetje so to željo z devetimi glasovi proti šestim odklonili.

(Štirinajst milijonsko posojilo mesta Gradec) hoče mestna občina pokriti z povišanjem raznih doklad, in sicer na rum, žganje in druge opojne pijače, nadalje z uvedenjem samostojne občinske naklade na šampanjca in druga peneča se vina namestu mestne naklade k užitniškemu davku, z uvedenjem samostojne občinske naklade na vino v steklenicah, z uvedenjem davka na vožne karte po mestnem ozemlju vozečih železnic, z uvedenjem zamudnih obresti glede zaostatkov pri občinskem davku in s povišanjem davka v občini Gradec, ki presega vsoto 1500 kron. Graški občinski svet bode razpravljal o tem dne 26. t. m.

(Nakup obleke in drugih potrebščin za c. kr. deželno brambo.) Po poročilu trgovske in obrtne zbornice v Gradcu namerava c. kr. ministerstvo za deželno brambo nakupiti več obleke in drugih potrebščin pri malih obrtnikih. Nakup bode obstojal iz bluz, pantolonov, čevljev, hlačnih jermenov, žepov za bajonet in patrone, uzd itd. Prošnje je oddati najkasneje do 18. novembra t. l. na omenjeno ministerstvo. Nadrobnejša poročila se izvedo pri mestnem svetu v Mariboru ali pri mestnih uradih v Celju in Ptuj.

Slovenskim učiteljem na Sp. Štajarskem — v preudarek.

V Gradcu se je vršil dne 12 in 13. septembra t. l. shod štajarskega „Lehrerbunda“, pri katerem so bili navzoči — kakor nam priča stenografsko poročilo — tudi slovenski učitelji. Zastopani so bili namreč po svojih odposlancih naslednji okraj: Celje-Laško, Ptuj (okolica), Maribor (okolica), Slov. Gradec, Marenberg, Gornji ribar (okolica), Slov. Bistrica in Kozje! Ta shod je bil za naše spodnještajarske težnje izvanredno poučljiv. Toda naš namen ni, baviti se obširneje z raznimi govori in razpravami tega zborovanja, pač pa si usojamo stopiti pred častito učiteljsko z ne katerimi vprašanji: 1. Ali je mogoče slovenskim učiteljem, da korakajo složno — ali kakor se je izrazil v svojem govoru dr. poslanec Seitz: „mitmarschieren!“ — z brezdomovinskimi socialnimi demokrati, ki so pri vseh volitvah po spodnještajarskih mestih in trgih podpirali nemškutstvo? 2. Ali ni bilo slovenskim učiteljem tesno pri srcu, ko je odmeval gromoviti „Heil!“ v pozdrav na zborovanje došlemu državnemu poslancu Maliku, in ni li zagorelo spodnještajarskim učiteljem pod nogami, ko je omenjeni posl. ob splošnem pritrdjevanju naglašal važnost narodnostnega momenta za učiteljsvo? 3. Ni li za slovensko učiteljsvo poniževalno, če izjavi predsednik „Lehrerbunda“, da so najbolj navdušeni podpiratelji nemškega društvenega glasila „Schul und Lehrerzeitung“ slovenski učitelji, dočim je slovenski učiteljski list „Popotnik“ pred nekaterimi meseci poročal, da je zbog brezbrčnosti plačnikov blizu poloma? 4. Ali se more slovenski učitelj navduševati za tak brezpogojni centralizem, kakor ga je na shodu koval v zvezde drž. posl. Seitz, ne da bi se nam poprej v Gradcu in na Dunaju zajamčila narodna enakopravnost? Prepričani smo, da so si pri shodu navzoči slovenski učitelji že določno odgovorili na ta vprašanja, zakaj pri zborovanju se ni nihče izmed njih oglašal za besedo — in nič odgovora je tudi odgovor. Štajarski učitelj.

Druge slovenske novice.

(Novi cesar Franc Jožefov most v Ljubljani) izročje javnemu prometu dne 4. oktobra t. l. (Družba sv. Cirila in Metoda) je imela dne 5. t. m. svojo 134. vodstveno sejo. Blagajnik je izkazal od dne 1. januarja do 5. septembra t. l. 27 220 55 K izdatkov, dohodkov pa 26 159 51 K, torej 1001 64 K primanjkljaja.

(Občni zbor) zveze slovenskih kolesarjev vrši se v soboto, dne 21. septembra 1901 ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev: a) predsednika, b) osmih odbornikov in c) dveh računskih preglednikov. 5. Slučajnosti. V slučaju ne-sklepnosti vrši se drugi občni zbor eno uro pozneje. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Pomanjkanje delavcev) je postalo za Kranjsko velika nadloga. Povsod jih primanjkuje, zlasti po deželi. Radi tega so se podražila celo bukova drva, in to za 2 gld., a še za to ceno jih je težko dobiti. Delavci pa drve v Ameriko, meneč, da bo tam vse zlato, za kar bodo prišli.

(Dež in povodenj) sta zadnja dva tedna napravila mnogo škode, zlasti po Dolenjskem pa tudi po drugod na Kranjskem. Na mnogih krajih je vsa otava segnjila, ker je bila pokošena, ali pa jo je vzela voda. Vinogradi so lepo kazali, kjer ni toča pobila, a valed dežja so začele ja gode pokati in gnjiti. Po krškem polju je zlasti Krka napravila mnogo škode s poplavo. Tudi ljubljansko barje je pod vodo.

(Škoda valed zadnjega deževja) je na Kranjskem velikanška; cenijo jo na več sto tisoč kron. Ubogo ljudstvo!

(Za bohinsko železnico) je goriška trgovska zbornica dovolila 20.000 kron prispevka.

(Podpori.) Pogorelecem v Podlipi pri Ajdovcu na Dolenjskem je dovolil deželni odbor podpore 1000 K. Ravno tako je idrijskemu županstvu dovolilo podpore 600 K, da jih razdeli med najrevnejše poškodovance valed zadnjega naliva.

(Toča.) V nedeljo dne 15. septembra t. l. je na Trebelnem pri Mokronogu na Dolenjskem zopet padala toča ter stolkla ajdo in proso; tudi po vinogradih je napravila mnogo škode.

(Premovanje konj) se je vršilo zadnjo soboto v Št. Jerneju na Dolenjskem. V ponedeljek pa je bila dirka; udeležba je bila mnogobrojna.

(Nesreča na Kolpi.) Poročali smo zadnjič že o tej nezgodi, danes dodajemo, da se je to zgodilo pol ure od vasi Ozalj in poldrugo uro od Metlike na Dolenjskem. Kolpa je valed dvadnev-nih nalirov tako narasla, kakor že dolgo ne. Hrvatje iz Vivodine, vračajoči se iz Karlovca, — bilo je 14 moških in devet žensk — so se hoteli na brodu prepeljati čez Kolpo. A sredi reke se utrga žična vrv in valovi potegnajo s silno brzino brod s seboj, in pod ozaljak gradom se je pogreznil brod z ljudmi vred čez znameniti, naravni, jako visoki jez v strahovito bobneče valovje. A vkljub temu je ostalo žrtva valov, hvala Bogu, le šestero oseb. Pet brodnikov je skočilo v vodo in se rešilo, 13 oseb so rešili ribiči, nek. mož pa se je rešil s tem, da se je prijel svojemu konju za rep in je tako s konjem vred prišel h kraju.

(† Andrej Šterk), tržaški škof, je umrl dne 16. t. m. ob 9. uri dopoldne. Rojen je bil dne 28. novembra 1827 v Voloskem pri Opatiji, škofom na Krku je bil imenovan leta 1894, dne 1. junija leta 1896 pa škofom tržaške stolice. Pokojni škof Šterk je bil plemenitega značaja, v duši mu je plamenela ljubezen do svoje domovine in polnila ga je vroča želja, da bi videl svoj rod srečen. V prvih časih narodnega preporoda v Istri je bil tudi deželni poslanec. Večni mir in pokoj njegovi blagi duši!

(Ustanovitev „Čitalnice“.) Pri sv. Jakobu v Trstu so ustanovili v nedeljo čitalnico. Udov je pristopilo takoj prvi dan toliko, da je obstanek zagotovljen.

(Ogobj.) Dne 15. t. m. je pogorela v Trstu mirodilnica in magazin L. Nagelschmidu. Škode je 2000 kron.

(Goriški deželni zbor) je imel v torek dne 17. t. m. po šesttedenskem preledku zopet sejo; na dnevnem redu je bilo 14 predlogov in 34 poročil v raznih zadevah. Pri tretji točki, pri poročilu o pobiranju užitnine v deželni upravi je prišlo do razburjene debate med poročevalcem posl. Berbučom in posl. dr. Tumo. Deželni zbor ima te dni še eno sejo, potem bo deželni zbor razpuščen.

(C. kr. žensko izobraževališče v Gorici.) Za sprejem v I. tečaj tega zavoda se je oglašilo 71 slovenskih deklic; a sprejeti se jih je moglo komaj 39.

(Istrski deželni zbor) je v svoji sobotni seji odobril več računskih zaključkov. Slovanska manjšina je glasovala proti odobrenju, in sicer, kakor je izjavila, zaradi tega, ker do deželne uprave nima zaupanja, ker deželni odbor pri-stransko postopa in ker v deželnozborske od-seke ni bil voljen noben poslanec manjšine. Poslanec Trinajstić je v posebni interpelaciji zahteval, naj vlada vsako leto natančno izkaže, koliko otrok je dolžno obiskovati šolo in koliko jih v resnici šolo obiskuje. V seji dne 17. t. m. je poslanec podal interpelacijo na vlado o kri-vicah, ki se od strani komisije za pogozdovanje Krasa gode slovanskemu prebivalstvu v jezikov-nem oziru. Predlog posl. Rizzi-ja, da se v Pulju ustanovi ženski licej, je bil oddan deželnemu odboru. Predsednik je obvestil zbornico o dopisu tržaškega namestništva, da cesar ni potrdil pro-računa za l. 1901 glede višje doklade na meso in vino, s katero naj bi se pokrili večji stroški za učiteljske plače. Posl. dr. Stanger je hotel govoriti o zaključnem računu deželnega zaklada v hrvaškem jeziku, a galerija je zagnala takšen krik, da je bil prisiljen govoriti italijanski. Pri-toževal se je, da je slovanski manjšini onemo-gočena vsaka kontrola nad deželno upravo, ker je izključena iz vseh odsekov, in prav tako je slovansko prebivalstvo dežele izključeno iz jav-nega življenja. Od deželnega do cestnih in okraj-nih šolskih odborov nimajo Slovenci in Hrvatje v njih nobenega zastopnika. Nadalje je govoril o korupcijah, kako se postopa z deželnim imetjem na škodo Slovanom, kako se z denarjem kupu-jejo slovanski dijaki za laške gimnazije: Neka

družina je sprejela 100 gld., da je vpisala svo-jega sina v laško srednjo šolo. Potem je govoril posl. Spinčić; galerija je zavriščala zopet, da je bil glavar prisiljen, izprazniti jo.

(Nesreča.) V noči od 15. na 16. t. m. je povozil vlak blizu postaje Jurdani pri Kastvu v Istri nekega moža in ga tako raztrgal, da je železniški čuvaj našel drugo jutro le kose nje-govega trupla.

(Cesar na vojaških vajah.) Te dni se je mudil naš cesar v Dolnjem Miholcu na Hrva-skem, kjer je bil navzoč pri vojaških vajah. Tudi rumunski prestolonaslednik je prišel ogledat si avstrijsko vojaštvo.

(V varaždinske toplice) je do dne 10. t. m. dospelo 1084 strank s 3730 osebami.

(Radi zavoda sv. Jeronima.) Hrvaški ve-likošolci iz Dalmacije so hoteli dne 15. t. m. prirediti velik shod v Splitu, na katerem bi pro-testirali zoper postopanje laške vlade glede za-voda sv. Jeronima. A shod je bil prepovedan. Istotako je hrvatski ban prepovedal vse javne sestanke glede te zadeve.

Dopisi

Iz Šoštanja. Redkokedaj najdemo teme-ljit vzrok, da se moramo poslužiti tega ali onega časnika, da objavimo zanimiva dejstva.

Naslednja slučaja sta pa kakor nalašč ustvarjena, da širni svet izve, s kakimi sredstvi delajo naši nasprotniki, da zaprečijo razvoj slo-venskega trga, da zaprečijo za trg velevažne naprave.

Pred dobrim letom sprožila se je misel, za trg Šoštanj neobhodno potrebni vodovod na-pravit. Napravili so se načrti in proračun. Vršile so se seje, vložile so se prošnje na deželni in državni zbor, odnosno na merodajni oblastvi.

Prišla je občinska volitev; propadli so Po-silinemci, in takoj se je pričela gonja zoper na-pravo vodovoda; nabiralo se je podpisov za iz-javo zoper vodovod s utemeljevanjem, da ne vživajo sedanji občinski odborniki zaupanja.

V koliki meri bode ta protiakcija imela vapeha moramo počakati, kajti dosedaj še nimamo rešitve v svojih rokah. Gotovo je pa, da bode danes ali jutri vlada prišla zgradbo vodovoda, ker se izvedba prepotrebne vodovoda že od leta 1848 zahteva od oblasti.

Drugo značilno nam nasprotno dejstvo je sledeči slučaj:

Tik železniške postaje prevozi okrajna cesta železniški tir, ter napravi ovinek v trg. Na temu ovinku je jarek, katerega so pri zgradbi železnice napravili. Ta jarek je občina vzela od južne, oziroma deželne železnice v najem s pra-vico, smeti jarek zasuti in tako napraviti prostor, kateri bi bil v olajšavo vožnje proti kolodvoru in nasprotno, od tam proti sodišču in župnijski cerkvi. Ob ednem bi bil pa ta prostor tudi v olepšanje trga, in to temveč, ker so nameravali nekateri rodoljubi in zvesti Avstrijani s pomočjo občine in prostovoljnih prispevkov postaviti na tem prostoru, t. j. v sredini pred hotelom „Av-strija“ spomenik presvitlega cesarja.

Naši nasprotniki pa s pomočjo juž. želez. hočejo tudi to zaprečiti.

Južna železnica izdala je neki ukaz, da se mora neka svota nad 3000 K deponirati, in da bode ona dotični prostor pustila zasuti in obzi-dati. S tem zahtevkom zaprečila je že začeti zasip jarka ter onemogočila izpeljavo namena, okrasiti trg, kateri od leta do leta bolj razcvita.

Swota, katero zahteva železnica, je tako ogromna, da je občina ali posamezni izvršitelj ta-kega nasipa ne more položiti, in to temveč, ker bi celi nasip valed občne vožnje zemlje, kamenja itd. se takorekoč brezplačno izvršil, in obzidanje škarpe bi jako malo stalo.

S tem dejstvom železnica dela trgu kvar; ona bi morala še prispevati k povzdigi trga, le-žečega na njeni progi, ne pa take ovire naprav-ljati. Da za hrptom tega dejstva tiči šoštanjaka svojat, je umevno, ker nje jeza o popolnem pro-padu je velika.

Upamo pa, da se nam bode posrečilo vse nakane naših nasprotnikov uničiti, če ne z le-pim, pa z grdim, v katerem slednjem slučaju

bodemo tla elegance zapustili ter nekatero umazano dejstvo obelodanili.

Našega poslanca v deželni zbor in tudi državna poslanca kmetijskih občin in V. kurije opozarjamo pa ob ednem, da se naj pobrigajo malo za našo merodajno trdnjavo ter naše in občne koristi proti takim nasprotnikom branijo.

Od Savine. (Zborovanje gornjegrajskega učiteljskega društva.) Dne 5. t. m. je na Rečici zborovalo učiteljsko društvo za okraj Gornji grad. Vkljub neugodnemu vremenu — zdi se nam, da ima naše društvo privilegij le v slabem vremenu zborovati — došlo nas je dovoljno število stare zanesljive garde.

Predsednik g. Terčak—Ksaverij otvori zborovanje in ob ednem naznanja, da se bode danes tudi vršila volitev novega odbora. V vznešenih besedah je omenjal, kaj se je vse v minoletem društvenem letu pri društvu ukrenilo; omenjal je, da v kljub zlobnim napadom od strani naših napadnikov in raznim naskokom na našo čvrsto trdnjavo — učiteljsko društvo — smo nepremagljivi in složni. In na to smo ponosni! Prosil je pa tudi, naj se ne voli on več predsednikom, ter je predlagal, naj se istim izvoli kaka druga moč, češ, da se je že naveličal tega sicer častnega posla.

Zapisnik zadnjega zborovanja na Gorici se je prečital in odobril, ravno tako so se naznanili navzočnikom došli dopisi.

Nato je čital g. Praprotnik—Mozirje razne odstavke iz obširno sestavljene „Spominske knjige“.

Sprožila se je svojedobno misel, da se uredi in sestavi kronika društva, v katero se vse navede, kar bi poznejše člane in prijatelje našega društva utegnili zanimati.

Ravnokar omenjeni nadučitelj mozirski je na podlagi zapisnikov in drugih spisov, kakor tudi ustnih sporočil res prav jedernato rešil dano nalogo. Kronika je sestavljena pregledno in temeljito. Take kronike najbrž nima nobeno slovensko društvo.

Na predlog g. Žagerja—Gorica, izrekla se je g. Praprotniku na sestavi spominske knjige in gđc. Plaper, ki je prav kaligrafično isto napisala presrečna zahvala.

Temu je sledila metodična obravnava berila „Prave sreče dom“ v III. berilu. Obravnaval je gosp. Terčak—Ksaverij v občno zado voljstvo.

Delegatom za zborovanje „Lehrerbunda“ v Gradec se je izbral g. Šijanec—Gornjigrad.

Novim odbornikom so se volili sledeči gg.: predsednikom Ivan Burdian—Sv. Mihael; (ker stari predsednik nikakor ni hotel več sprejeti predsedništva), podpredsednikom Franc Praprotnik—Mozirje; tajnikom Ljudmila Plaper—Mozirje; blagajnikom Peter Wudler—Ljubno; odbornikom Franc Kocbek—Gornjigrad in Anton Žager—Gorica.

Soglasno se je sprejel predlog, naj bode na sporedu vsakega zborovanja stalna točka: „Pedagoški Vestnik“. Izvolita se dva poročevalca, ki bode vsakokrat poročala o vsem novem gibanju, kar se tiče šolstva in učiteljstva. O šolsko političnih zadevah, zlasti glede na tokrajne zadeve se izvoli poročevalcem g. Kocbek — o pedagoški književnosti, o didaktično metodičnih novostih itd. pa bode poročal g. Šijanec.

Po zborovanju smo pa šli v gostilno Čujevo, kjer smo bili prav dobro postreženi z okusnimi jedili in dobro kapljico. Pridružilo se nam je nekaj prijateljev naših, omenjamo gosp. Jeraja, prof. iz Novega mesta, g. Turnška, veletrgovca v Nazarjih, g. Deleja itd. Da so se govorile razne napitnice in pele lepe naše pesmice, to je pa itak že običajno. Združili smo tedaj resno in koristno z dobrim in veseljem.

Iz gornjegradskega okraja. Dne 11. avgusta t. l. bil je za naš okraj imeniten dan, kojega si mora vsak tukajšnji zavezni Slovenec ohraniti v najlepšem spominu. Ta dan je imela podružnica sv. Cirila in Metoda pri Kapeli svoj prvi občni zbor. Otvoril je zborovanje g. dr. Leo Kreft, zdravnik Gornje Radgone, pojasnil naše združenje, ter oddal besedo g. stud. phil. Antonu Majžerju.

Omenjeni gospod je z ognjevitostjo besedo pojasnjeval pomen podružnice sv. Cirila in Metoda,

navduševal poslušalce za domače slovenske šole, spominjal tudi na prerano umrlega jurista Jan. Kolarja, ki je bil glavni faktor pri ustanovitvi te podružnice. Osramotil je končno one, koji se sramujejo svojega domačega jezika. Navzoči so s solznimi očmi poslušali g. modroslovca, koji je s svojimi besedami marsikateremu resnico bil v oči a tudi hvalil zavezne Slovence gornjegradskega okraja, na kar je zadonel gromovit „živio“!

Po dokončanih govorih prečitali so se pristopni člani, ter se na to začela volitev odbora.

Na željo pričujočih bili so ednoglasno izvoljeni: Načelnikom g. dr. Leo Kreft, zdravnik v Gornji Radgoni; tajnik gđc. Ter. Petovar, učiteljica pri Kapeli; blagajnik g. Davorin Slana, gostilničar pri Sv. Juriju; namestniki g. Janko Čirič, organist v Gornji Radgoni, g. Jože Farkaš, trgovec pri Sv. Juriju, g. Lovro Divjak, posestnikov sin pri Kapeli.

Društvo šteje štiri ustanovnike, 51 rednih udov in 114 podpornikov.

Odposlalo se je vodstvu družbe v Ljubljano 217 kron 30 vin. To je dokaz, da teče po naših žilah pristna slovenska kri, da tu še ne spimo, kakor so nam že očitali, ter da nas ne ugonobi še „giftna kropa“. Upamo, da bomo med letom pridobili mnogo novih udov. Biti ud te podružnice, naj pa bo veselje in ponos vsakega čutečega Slovenca našega okraja!

Gosp. načelnik dr. Leo Kreft je že sedaj navduševal člane za II. občni zbor, ki se priredi drugo leto pri Sv. Juriju na Ščavnici. Torej pogumno naprej!

Narodno-gospodarske novice.

Nekaj o slabi krmi in pokvarjenem zrnju.

Letošnja jesen prizadeva kmetu res križ za križem. Ne samo, da je letina, posebno glede sadja popolno slaba, glede zrnja pa tudi srednja, ali še ti pridelki se vsled dolgotrajnega deževja ne dajo spraviti. To vreme prišlo je kmeta za roke prav ob največjem delu, ko je vesel po kosil večino otave in menil najbolj spravljati anopovje pod streho. Kar je menil dovršiti v par tednih, to vse še čaka sedaj na — dežju. Kope vse očrnele in od kalu (oim) ozelenele; pokošena otava pa skoraj segnjita, tako, da so jo po nekoč že zavrgli v kak jarek. Res preobilna škoda.

Da pri takšnem trudapolnem delu in za lostnih razmerah treba boremu kmetiču kaj pametnega svetovati, da si ohrani in rabi še kolikor mogoče teh borih pridelkov, naj veljajo te vrstice:

Otavo v takem času pokošeno, ne kaže spravljati na kupe, temuč nasprotno, že narejena kupišča velja razstresti. S tem pride zrak do posameznih travic, da veliko manj gnijejo nego v kupu. Če tudi je takšna krma zelo izplahnjena od mokrote, ali vsaj gnijlobe ima veliko manj nego ona. Ko se presuši edna ali druga, ima ta veliko manj škodljivega prahu od plesnja v sebi, nego če bi se gnjetla dolgo časa v kupih. Razume se, da tako tudi lažje dalje časa vstraja, da se še več dni brani pogina — gnijlobe.

Kadar nastopi boljše vreme, treba takšno krmo dobro presušiti, da jo že načeta gnijloba v shrambi zopet ne napade in do cela uniči. Treba jo je tudi bolj na majhne plasti razmetati v shrambi, vmes naj pa pride kaj suhega, n. pr. slama itd. Ako se je bati, da bi živini takšna klaja ne dišala, velja jo med spravljajem nekoliko osoliti.

Sedaj pa pozor! Takšno pokaženo krmo ne velja rabiti drugače, nego da jo primešamo k drugi, ki je bila lepo in kmalu posušena. Pa jo je treba še pred rezanjem kakor tudi potem rez, čvrsto in skrbno pretresti, da se s tem vsaj nekaj prahu od plesnja odstrani, kateri je živini jako škodljiv.

Tega se prepričaj, ako dalje časa krmiš s takšno klajo. Živina bode jela kašljati, kar je znamenje, da boleha na drobno. Od tod pa se bolezen rada še dalje razširi, da postane lahko nevarna. Torej naj se takšna pokažena krma rabi le kot primes k drugi boljši.

Toda ne samo otava trpi pri dolgem ževju, temveč tudi žita v kupah začno gniti in kaliti (oimati). Takšnih kóp je sedaj videti vse povsod. Škoda je vsestranska. Prvič se takšno snopje tudi ob lepem vremenu ne da lahko presušiti, da je takšna slama jako aradijiva. Drugič se iz takšnega snopja težko izmlati zrnje, ker je v klasju z cimo priraščeno in deloma še izprieno. Tretji pa tudi ne mali pogrešek pa še je, da se iz takega zrnja napravi slaba moka, iz katere se težko da speči dobrega in zdravega kruha.

Z vlažnostjo, ker je namreč zrnje več ali manj kalilo, se je le to navzelo preveliko mokrote, katero pozneje težko izpusti ali izhlapi. Ta vlažnost pride pozneje v moko, da nima ta one moči sprejemati v sebe razkrojila od medine, na kar ostane testo masno, istotako tudi kruh skoraj surov.

Da se tej veliki nedostatnosti odpomora, rabilo se je že veliko sredstev. Pred vsem treba skrbeti, da se zrnje in taka moka zadostno presuši. V ta namen, če ni drugega pripomočka, naj se po prejšnjem pecivu dene zrnja v glinastih posodah v gorko peč, da se ono čvrsto presuši. To se potem vzame ali samo, ali pa se k drugemu zrnju primeša. Tako presušeno zrnje dá peči dober in zdrav kruh.

Druga pomoč pa je, da se testo od takšne moke po dvakrat meša ali testa. Kadar se je v prvič jelo vzdigovati, vzame se nekaj prihranjene moke, — dobra je tudi turščična — ter se še enkrat prav krepko pragne. S tem se testo precej razrahlija, da se potem še lažje vzdigne in razširi. Seveda je treba navrh še dobro zakurjene peči, da se izpeče kruh močno in čvrsto.

Teh par nasvetov priporoča našemu kmetu njega prijatelj Podravski.

Kumare, kako jih ohraniti za zimo?

V obče je znano, kako priljubljena jed so kumare, zlasti za zdrav želodec. Kot prikuha gospodi, kot mala južina kmetским ljudem je čez vse priljubljena, samo žal, da ta rastlina daje svoj užitek človeku le malo časa v letu; dober mesec v jeseni jih uživamo, pa že mine ta zelenjad. Gnijoloba in mrzota sta ji vzela rast in življenje.

Da bi se v dolgotrajni in pusti zimi dalo kaj takega porabiti, skušali so ljudje na več načinov jih shraniti. Omenim jih samo par. Nekateri napravijo kumare zrezane in kakor navadno za mizo pripravljene v močan glinaat lonec, katerega ob robu z pergamentnim papirjem ali pa z mehurjem zavežejo, da ne more zrak do kumar. Lonec se potem postavi v hladno klet na temen prostor, kjer čaka do porabe. Seveda se mora, kadar se odjemlje, vsakokrat posoda zopet močno zavezati z omenjeno obvezo. Da se kumare ne pokvari, treba jih vzeti sveže in nepokvarjene, dodati dosta popra, čvrstega kisa, navrh pa precej dobrega olja.

Še drugi način je shraniti kumare, ki se še celo v spomladi lahko uživajo. Odberi svežih, nepokvarjenih mladih kumar, deni jih lepo osnažene v lonec, položi med nje nekaj rožičkov paprike, nekaj popra v zrnju ter zraven priloži še par vršičkov kopreca ali kopra (Anethum graveolens, Gurkenkraut), kar vse zalij z močnim kisom, dobro obveži z pergamentnim papirjem in shrani v klet na hladnem. Tako pripravljene kumare lahko počakajo celo leto. Pohoraki.

Politični pregled.

(O položaju.) V soboto je bil na Dunaju ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta, izvemši ministra za deželno brambo, ki je bil navzoč pri vojaških vajah na Hrvatskem. Razun s tekočimi posli se je bavilo ministrsko posvetovanje s parlamentarnimi pripravami, zlasti z vladnimi načrti, ki se imajo predložiti v jesenskem zasedanju državnega zbora. Dan sklicanja državnega zbora še ni določen; le to je gotovo, da se parlament snide meseca oktobra.

(Česke deželnozbornske volitve.) Med Starobin Mladočehi še ni prišlo do kompromisa, in najbrže tudi ne pride, ker hočejo Staročehi poleg gotovega števila mandatov še dovoljenja, da smejo

v gotovih okrajih podpirati agrarske kandidate, ki so staročeškega političnega mišljenja, napram mladočeškemu kandidatu Tega Mladočehi seveda ne morejo dovoliti. — Zato se bode vršil volilni boj zlasti med tremi velikimi skupinami, med konservativci (Agrarci in Staročehi), zmernimi (Mladočehi) in radikali; v tej zadnji skupini se bodo radikali, radikalno-napredni in narodni socialisti od slučaja do slučaja medsebojno podpirali. — Konservativni veleposestniki so sklenili prepustiti nemškoliberalnim veleposestnikom 21 mandatov; vsled tega princ Friderik Schwarzenberg in grof Czernin ne mislita kandidirati v deželni zbor.

(Gališki maršal) grof K. Badeni se brani v bodoče sprejeti to mesto, da si ga skuša glasilo poljskega kluba pregovoriti, da vztraja na svojem mestu. Ako pa odstopi na vsak način, bo njegov naslednik najbrže grof A. Potocki.

(Volitve v ogrski državni zbor.) Čeprav se vrše volitve na Ogrskem še le čez kaka dva tedna, se je vendar položaj že toliko razbistril, da se za večino okrajev more slutiti izid volilne borbe. Razni sodniki in uradniki, ki so dospeli v parlament po komandi Banffyjevi, a ki niso uživali v svojih volilnih okrajih nikakega zaupanja, se kar sami odrekajo kandidaturam. Liberalna, Szell-ova stranka gleda z zaupanjem v bodočnost ter se nadeja, da dobi več novih mandatov.

(Zavod sv. Jeronima.) Rabsodba rimskega civilnega sodnika v tej zadevi je bila objavljena te dni. V tem slučaju se je šlo samo za obtožbo proti vodji nasilnih Dalmatincev, Alačeviću, radi motenja posestva. Sodnik je odločil: 1. Tožba rektorja Pazmana proti Alačeviću in drugovom je postala brezpomembna z imenovanjem vladnega komisarja. 2. Zahteva po povrnitvi škode je vsled tega postala neopravičena. 3. Tožitelju Pazmanu se naroča, da vloži nadaljno tožbo proti vladnemu komisarju, in se zato vrši na daljina obravnava dne 21. t. m.

(Srbija.) Dasi je sedanja kraljeva dvojica še mlada, mori Srbe že zdaj skrb, kaj bo z njihovi prestolonasledstvom. Nekateri menijo, da pride na prestol zopet potomec iz rodbine Karagordjevičev, in sicer Peter, zet črnogorskega kneza. Govori se pa tudi o bratu kraljice Drage, kakor tudi o sinu kneza Nikole, črnogorskem princu. Vsekakor je prestolonasledstvo v Srbiji važno vprašanje, ki provzroči morda na Balkanu še hude boje.

(Ruski car 'na francoskih tleh.) Dne 18. t. m. je došel Nikolaj II. v Francijo, burno pozdravljen od prisotnega francoskega naroda, ki vidi v njem resničnega prijatelja francoske republike in poroka za ohranjanje miru. Le nekaj greni-veselje francoskim krogom, ker namreč se zdaj ni določeno, obišče li car tudi francosko glavno mesto Pariz. V mestu Dunkirchen sta se ruski car in predsednik francoske republike, Loubet, sešla. Prihod ladije, v kateri se je pripeljala ruska carska dvojica, naznanili so s strelom iz topov. Loubet se je v iskreni napitnici zahvalil carju za obisk in za veliko čast, katero je skazal s tem francoski republiki. Car se je zahvalil za veličastni sprejem in napil predsedniku ter celi Franciji. Navzoči so sprejeli z navdušenjem obe napitnici.

(Pogreb Mac Kinley-a.) Truplo predsednika kovo so dne 15. t. m. prepeljali iz mestne palače v Buffalo na kolodvor ter odtod v Washington, kjer bode pokopano. Sprevod je bil jako skromen. Ljudstvo je bilo čisto tiho. Vse je gnila nena- vadna resnost prizora.

(Novi predsednik ameriških Združenih držav.) Teodor Roosevelt, je star nekaj nad 40 let, a ima v političnem življenju že markantno minolost. Kakor je izjavil sam o priliki svoje prisege, nadaljeval bode Mac Kinley-evo politiko neizpremenjeno. On je istotako navdušen pristaš imperijalistične politike, kakor jo je bil prišel Mac Kinley. Nekdaj so Združene države živele le sebi in niso mislile na to, da bi posegale v svetovna vprašanja, s katerimi se bavi mednarodna politika, v najnovejšem času pa so začele posegati v vsa svetovna vprašanja. Do novejših časov so se evropske države vznemirjale le radi silnega navalu gospodarske konkurence na polju industrije in trgovine od Amerike sem,

poslej pa bodo morale računati z Združenimi državami, kakor s silnim faktorjem v veliki mednarodni politiki.

(Vojna v Južni Afriki) Položaj v Kaplandiji je sila temen. V notranjem delu dežele se pridružujejo Burom cele čete. Ves severozahodni del Kaplandije je v očitnem uporu. Na Vzhodu Transwaala so Buri jako delavni; zbirajo se, da bi vdrlili v Natal, ki je bil poprej angleška last. Čete generala Botha so se zopet pomnožile, in imajo dovolj topništva. Proklamacija, ki jo je izdal dne 15. t. m. Kitchener, je ostala brez vspeha, ter se ni udal noben večji oddelek Burom. Vršile so se pa isti dan, ko bi imeli vsi Buri odložiti orožje, na raznih krajih bitke. — Zastopniki Oranja in Transwaala so se obrnili do mirovnega razsodišča v Haagu, da dožene, ali so Buri storili kaj proti vojnim zakonom in ali so se sploh kaj pregrešili, radi česar zaslužijo, da se jim vzame neodvisnost. Buri odklanjajo vsa odgovornost radi te vojne, ter so celo pripravljeni, odreči se neodvisnosti, ako ima Anglija do njih dežel vsaj malo pravice. Ali uničiti in oropati se kar brez povoda ne dajo. — Kaplandski parlament se ima sniti dne 26. nov. ako ne bode preložen.

Književnost.

(Ročni zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljev) na Kranjskem, Južnem Štajarskem in Primorskem za šolsko leto 1901/1902 je izšel pri R. Šeberju v Postojni. Sestavil ga je Š. Pri možič. Cena „Ročnemu zapisniku“, ki obsega tudi koledar za šolske mesece, je 1 40 K za 75, 1 50 K za 100, 1 60 K za 125 in 1 70 K za 150 učencev.

(Slovenska knjižnica.) Snopič 102—104 prinaša dramo v štirih dejanjih „Sad greha“, katero je napisal E. Gangl. Drama je jako zanimiva, dasi ni brez napak, zlasti kar se tiče značajev in tehnike.

Razne stvari.

(Pri vojaških vajah v Dolji Miholjaci na Hrvaškem) so bili navzoči tudi slovenski pionirji iz Ptuj. Njegovemu Veličanstvu cesarju je jako ugajala spretnost naših vojakov, ki so pred njegovimi očmi v kratkem času zgradili čvrst most preko Drave in to ob neugodnih okoliščinah, ker so bila namreč tla mokra, vreme deževno, voda pa velika in deroča.

(Pomanjkanje učiteljev na srednjih šolah) Dunajski uradni list poroča, da je bilo sedaj 315 mest razpisanih na gimnazijah in realkah; nad 20 mest ni zasedenih po učiteljih.

(Največja gostilna na svetu) se nahaja v Berlinu v zoologiškem vrtu. Njen lastnik plača najemnine na leto 150 000 mark. V gostilni je 20 000 komadov raznih kuhinjskih posod, 25 000 kozarcev za pivo, 20 000 nožev in vilic in 18 000 žlic. Gostilna je dobro obiskana pravzaprav samo šest poletnih mesecev in v tem času potroši za 272 000 mark mesa in perutnine, za 82 000 mark konzerv in 6000 hl piva. Stolov je v gostilni 15 000. V kuhinjah dela preko 200 oseb, med njimi 36 kuharjev.

Sode

vinke od 200 do 700 litrov, prodaja po ceni (327) J. Kreinigg, trgovec v Žalcu. 3-2

!! ZAČETEK V PONEDELJEK !!

Pouk damam

v životnem prikrojevanju (za obleke) daje gospodična v Celju. — Natančnejši naslov se izve v upravnistvu (286) 3-3 „Domovine“ v Celju.

I. izkaz darov za Kokotov spomenik.

Pri učiteljskem zborovanju v Velenju darovali so: Po 5 K: gđc. Mihelič, Soštanj, g. Fr. Skaza, Velenje, g. J. Koropec, Soštanj; po 4 K: g. M. Levstik, St. Andraž, g. Jak. Vrečko, Soštanj; po 3 K: gđc. Konečnik, St. Janž, g. Fr. Pristovšek, Skale; po 2 K: g. Pilič, Paka, g. Her- naus, Soštanj, g. Brenc, Velenje, g. Matekovič, Skale, g. J. Krajnc, Paka, g. Ivan Lukman, Soštanj; po 1 K: gospa Spico, Velenje, in g. A. Glaser, St. Janž. — Nada- lje so darovali: g. dr. Mayer, odvetnik v Soštanju, 10 K; neimenovan 8 K 1 v; po 5 K: g. Cimperšek, učitelj, Re- čica; g. dr. Chloupek, zdravnik, Velenje; g. Ivan Vošnjak, dež. posl., Soštanj; g. F. Rajster, župan, Soštanj; g. V. Kolšek, c. kr. notar, Soštanj, 4 K; po 3 K: g. Kocuvan, trgovec, Soštanj; g. Jezovnik, posestnik, Velenje; po 2 K: g. Kramer, učitelj, Vransko; g. J. Vrečko, trgovec, Laško. Po 1 K: g. Stritar, učitelj, Braslovce; g. Skaza, župan, Velenje, g. M. Fras, c. kr. kanclist, Soštanj, g. Rome, želez. uradnik, Velenje, g. Berlig, krojač, Velenje, g. Klander, uradnik, Soštanj, g. Hicelberger, not. uradnik, Soštanj, g. Mikuš, trgovec, Paka, g. Stergar, Polzela, g. Hliš, novo- mašnik, Soštanj, g. Musi, kaplan, Paka, g. Mikuš, trgo- vec, Letuš, g. Weninger, jurist, Paka, g. Cerovšek, go- stilničar, Soštanj, in g. Wokau, trgovec, Soštanj. Skupaj torej 110 K 1 v.

Nov mlin

z dvema kamnoma, dobro vpeljan, z po- sestvom vred, proda se za ugodno ceno.

Več pove JOŽE PAJ, v Šmartnem v Ržni (332) dolini št. 29 pri Celju. 3-1

Sestava vodne žage

še popolno v dobrem stanu je naprodaj v grajsčini Loka pri Zidanemmostu. Oskrbništvo Loka pri Zidanemmostu.

Gostilna

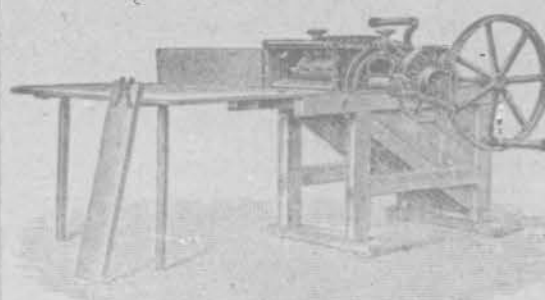
se proda radi bolezni s prav pa- metnimi in za naslednika ugodnimi pogoji. Gostilna je brez konkurence pri dveh tovarnah, radi veliko obit- telj in spada k objektu več poslopij z večimi najemniki, njivami, travniki in bosto; tudi kovačija in mesarija z ledenico je v dobrem stanu. — Več pove upravništvo „Domovine“ (331) 1 v Celju

Oskrbništvo grajsčine Jelše pri Šmarju (330) 3-1 ima za prodati

50 velikih jagnetovih dreves.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „Merkur“
Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vedovčnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Zaloga Tomaževih žlindre za celjsko in brčsko okrajno glavarstvo. Naj- izdatnejše gnojilo za travnike.

Velika izber železnih nagrobnih križev.

ZAHVALA.

Ob času bolezni in pogreba naše, sedaj v Bogu počivajoče

ZORE

nam je došlo od vseh strani toliko prijaznih izrazov odkritega sočutja, da so nam le-ti neskončno bolelo, katero nam je Vesmogočni poslal v svoji modrosti in previdnosti, znatno olajšali. Izrekamo torej s tem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za njihovo ljubeznivo tolažbo.

Osobito se prav iskreno zahvaljujemo zdravnikom gg. dr. Suklje-ju, dr. Slajmer-ju in dr. Schwab-u za njih požrtvovalni trud ob času bolezni, gg. dr. Suklje-ju in dr. Schwab-u pa tudi ob času umiranja.

Nadalje izrekamo prisrčno zahvalo vč. celjski duhovščini, osobito mil. g. opatu Franu Ogradi za spremstvo k večnemu počitku, kakor tudi vč. g. vikarju Antonu Rančigaj za versko tolažbo.

Sprejmemo naj tudi našo najtoplejšo zahvalo za prekrasno in spodbudljivo spremljanje deseteri gg. akademiki, dalje sl. celjsko pevsko društvo za izvanredno mnogobrojno udeležbo in preginljivo petje, darovatelji premnogih krasnih venčev. Končno pa tudi vsi, vsi drugi, kateri so prišli od daleč in blizu, da dajo preblagi pokojnici zadnje spremstvo!

Ne pozabite naše premile in preblage Zorice! CELJE, dne 19. septembra 1901.

(333) Žalujoča rodbina dr. Josip Vrečko-va.

Za pobarvanje šolskih tabel

priporoča trgovina Dragotin Hribar-ja v Celju izborni

temni lak

brez leska, po originalni tovarniški ceni kilogram po 3 gl. 80 kr. Eden kilogram tega laka zadostuje za prebarvanje 4-6 tabel. Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Mlad trgovski pomočnik — ali prodajalka —

se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom pri I. ŠKET-u v Ilirski Bistrici, Kranjsko. (315) 8-2

Urednika

s primerno splošno in šolsko izobrazbo, samo stojnega delavca, ki piše tudi članke in bi lahko prevzel popolno vodstvo lista, išče lastništvo „Domovine“ v Celju.

Plača po dogovoru.

Ponudbe, opremljene z dokazili sposobnosti, pošljejo naj se

Dragotin Hribar-ju, lastniku v Celje.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudba pod „1798“ Gradec, poste restante.

KADILCI!

ZAHTEVAJTE POVSOD
CIGARETNE PAPIRČKE

V KORIST DRUŽBI SV. CRILA IN METODA

KATERI SO NAJBOLJŠI OD VSEH DRUGIH

GLAVNA ZALOGA

JOS. ŠTOKA-TRST

Pozor!

Glavna zaloga za Celje in okolico

(317) 10-1

pri

DRAGOTIN HRIBAR-ju

V CELJU.

Razglas!

Sejem, kateri je navadno bil 9. dan po kvaterni nedelji v Rajhenburgu, preložen je za vselej na 10. oktobra. Če pade ta dan na nedeljo ali praznik, je sejem prihodnji dan.

Ker je pričakovati kupcev, vabijo se živino rejci da priženejo dosti živine.

Županstvo Rajhenburg, dne 10. septembra 1901.

(328) 3-2

B. Kunej, župan.

Gostilničarja

ali natakarka na račun, ki je zmožen položiti kavcijo, sprejemem za svojo gostilno § 11. v Laškem trgu. Ponudbe Simon Kukec, pivovarna (326) 3-2 Žalec, Štajarsko.

V blagohotno pozornost!

Velika zaloga *** **

*** konfekcijskega blaga

JOSIP HOČEVAR

v Celju, Kolodvorska ulica št. 5

priporoča za bližajočo se

jesensko in zimsko sezono

svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode in dečke, kakor tudi vsakovrstne sportne suknje najnovejše mode, površnike, haveloke itd. v vsaki velikosti in fazoni

po čudovito nizkih cenah.

Sukno najnovejših vrst vedno v zalogi. Naročila po meri izvršujejo se hitro in natančno po najnovejših modnih žurnalih.

Rafael Salmič, urar in prodaja zlatnine

Celje, „Narodni dom“.

Priporoča svojo veliko zalogo jeklenih, nikelnastih, srebrnih, tula in zlatih žepnih ur.

Prstane, uhane, zapestnice, priveske, svetinje, križce, medaljone, vsakovrstne verižice za okoli vratu, lorgnon, kratke in dolge za dame in gospode v zlatu in srebru.

Žlice, nože, vilice, tabatiere, nastavki za sadje, cvetlice, vizitnice itd.

Velika zaloga optičnih predmetov: očala, naočniki, toplomeri, aneroidi maksimal-toplomeri, tehtnice za vino, žganje, mošt, mleko itd.

Velika izber stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejše in najboljše.

Pošteno in dobro blago, vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Dveletna garancija za vsako prodano uro.

Nikelnaste ure od gl. 3.— naprej.

Srebrne ure " " 5.— "

Tula ancré s tremi pokrovi " " 10.— "

Zlate urice za dame " " 13.— "

" ure za gospode " " 20.— "

Pancer-verižice iz pristnega srebra po 6 kr. gram.

231 25-12

Popravila ceno in zanesljivo.

Najsolidnejša in točna izvršitev vseh kamnoseških del po najnižjih konkurenčnih cenah!

VINCENC ČAMERNIK

kamnoseški mojster v Celju, Nove ulice št. 11.

Kamnosekarstvo in podobarstvo. Zastopstvo šamotnega tlaka iz Rakoniških toplic na Češkem. — Izvrševanje umetnih cerkvenih kamnoseških del kakor: altarjev, tabernakeljev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih kamnov i. dr. — Sprejemajo se vsakovrstna stavbena kamnoseška dela in sicer: stopnice, podesti, fačade, bangarji, balkoni, tlak itd. iz kamna in cementa. — Lastni kamnolomi. — Izdelovanje pohištenih plošč iz kararskega ter drugih tu- in inozemskih pisanih marmorjev v vsaki velikosti in obliki. — V zalogi vedno nad 200 nagrobnih spomenikov iz raznovrstnih marmorjev, granitov in sienitov po najnovejših arhitektoničnih obrisih in konkurenčnih cenah. — Struganje in likanje marmorja s stroji. — Naprava kompletnih rodbinskih rakev kakor tudi oskrbovanje vseh poprav na nagrobnih spomenikih in zasekavanje napisov. — Obrisi, načrti in narisi se izvrše točno.

(196)